

Raport z działań dotyczących przeciwdziałania narkomanii

realizowanych w ramach Legionowskiego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i
Innych Uzależnień na Rok 2012

Legionowo 2013

I. Wprowadzenie

1. Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o Przeciwdziałaniu Narkomanii (Dz.U. z 2012 roku, poz.124).
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016 zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 roku w sprawie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016.
- Uchwała Nr XVII/204/2012 Rady Miasta Legionowo z dnia 25 stycznia 2012 r. w sprawie Legionowskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Innych Uzależnień na rok 2012.
- Uchwała nr XXVI/341/2008 Rady Miasta Legionowo z dnia 27 listopada 2008 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Legionowo do roku 2013
- Uchwała Nr XLVI /590 /2010 Rady Miasta Legionowo z dnia 25 sierpnia 2010 r. w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

2. Obszary działań Gminy Legionowo

2.1. Profilaktyka – przyjęte kierunki:

- 1) Tworzenie lokalnych inicjatyw w zakresie uniwersalnej i selektywnej profilaktyki narkomanii.
- 2) Podniesienie poziomu wiedzy społeczności lokalnej na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

W ramach działań opierano się na:

Profilaktyce uniwersalnej¹ - są to działania kierowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów uzależnień. Głównym terenem działań jest szkoła. Realizatorzy to przede wszystkim nauczyciele wspierani przez psychologów, pedagogów. Ich celem jest zmniejszenie lub eliminowanie czynników ryzyka oraz wzmacnianie czynników chroniących² np.: opóźnianie wieku inicjacji używania substancji psychoaktywnych, edukacja o szkodliwości zażywania substancji psychoaktywnych oraz promocja zdrowego stylu życia.

1 Oficjalna strona Krajowego Biura Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, <http://www.kbpn.gov.pl/porta1?id=106043>, stan na dzień 14.01.2012r.

2 Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015, str.7.

Profilaktyce selektywnej³ - są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego wystąpienia problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.⁴

Realizatorzy to przede wszystkim terapeuci, socjoterapeuci, doradcy rodzinni, mediatorzy rodzinni. Zajęcia odbywają się najczęściej w poradniach terapeutycznych, w ramach profilaktycznych programów pracy środowiskowej, świetlicach profilaktycznych i terapeutycznych.

2.2. Obszar – Leczenie, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna – przyjęte kierunki:

- 1) Poprawa dostępności świadczeń terapeutycznych dla mieszkańców miasta.
- 2) Organizowanie szkoleń adresowanych do specjalistów pracujących na rzecz ograniczenia szkód zdrowotnych wśród mieszkańców miasta.

2.3. Obszar – Badania i monitoring – przyjęte kierunki:

Monitoring oraz badanie problemu narkomanii na terenie miasta Legionowo odbywało się poprzez:

- 1) Ewaluację działań prowadzonych bezpośrednio w szkołach, skierowanych do uczniów i pedagogów.
- 2) Diagnozę problemu uzależnienia od narkotyków w Legionowie w 2012 r. przygotowaną przez psychologa zatrudnionego w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób z Problemem Narkotycznym w Centrum Profilaktyki w Legionowie.

3. Realizatorzy Programu

Koordynator programu: Koordynatorem Programu jest Naczelnik Wydziału Zdrowia Publicznego i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Legionowo, który realizuje zadania wraz z pozostałymi pracownikami Wydziału, we współpracy z szeregiem podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów patologii społecznych, zlokalizowanych zarówno na terenie Miasta, jak i na terenie kraju.

Do instytucji i organizacji pozarządowych współpracujących z samorządem legionowskim zalicza się: legionowskie szkoły, parafie, Sąd Rejonowy, Komenda Powiatowa Policji, Straż Miejska, ośrodki terapeutyczne zlokalizowane w Warszawie, Wólce Przybojewskiej i Wyszku, podmioty lecznicze w ramach których funkcjonują poradnie zdrowia psychicznego, Państwowa Agencja

³ Oficjalna strona Krajowego Biura Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, <http://www.kbpn.gov.pl/portal?id=106077>, stan na dzień 12.11.2012r.

⁴ Ibidem.

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Mazowieckie Centrum Zdrowia Publicznego, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe prowadzące programy pracy środowiskowej, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii i inne podmioty, przyczyniające się do prowadzenia zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania istniejących problemów narkotykowych.

4. Adresaci Programu

Adresatami programu są: dzieci i młodzież (w tym z rodzin dysfunkcyjnych), rodzice, osoby z problemami dysocjalnymi, kadra pedagogiczna szkół i przedszkoli, pracownicy socjalni, psycholodzy, terapeuci, pracownicy organizacji pozarządowych działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, pozostała społeczność lokalna.

5. Źródła i zasady finansowania

Źródłem finansowania zadań realizowanych w ramach Legionowskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkotycznych i Innych Uzależnień na rok 2012 na rzecz przeciwdziałania narkomanii były środki finansowe budżetu Gminy Legionowo, które pochodziły z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przekazywanych na Fundusz Zwalczania Narkomanii.

II. Zadania własne Gminy Legionowo w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizowano poprzez kształtowanie polityki społecznej, opiekuńczo - wychowawczej i zdrowotnej na rzecz mieszkańców naszego miasta.

1. Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i zapobiegawcza

Prowadzono profilaktyczną działalność informacyjną oraz edukacyjną w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności skierowaną do dzieci i młodzieży, poprzez wzmacnianie umiejętności społecznych przeciwdziałających sięganiu po środki psychoaktywne. Prowadzono też zajęcia sportowo-rekreacyjne dla uczniów oraz działania na rzecz dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1.1. W ramach prowadzonej polityki uniwersalnej:

- Zorganizowano warsztaty z profilaktyki uzależnień „Ku samoświadomości i samodzielności” dla 4 grup uczniów z trzech klas uczniów Powiatowego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Legionowie i czterech klas gimnazjum Zespołu Szkół w Legionowie.
- Zorganizowano warsztaty profilaktyczne „Od muzyki plemiennej do Hip-Hopu” dla uczniów Salezjańskiego Liceum Ogólnokształcącego i Gimnazjum im. św. Jana Bosko w Legionowie, celem było rozbudzenie zainteresowań artystycznych przeciwdziałających wykluczeniu z grup rówieśniczych.
- Prowadzone były programy pracy środowiskowej:
 1. Otwarta grupa dla dzieci w ramach Samorządowego Programu Przyjaciół Dzieci i Młodzieży w Zespole Szkół nr 3:
 - a) **sportowe zajęcia ogólnorozwojowe**, mające na celu zaspokojenie potrzeby przynależności, nawiązania kontaktu z osobą dorosłą, wyrażania siebie, aktywności społecznej, budowania poczucia wspólnoty w grupie,
 - b) **grupa socjoterapeutyczna**, mająca na celu rozwijanie umiejętności komunikacji, rozwiązywania konfliktów, rozpoznawania i nazywania emocji, uczenie świadomego korzystania ze środków masowego przekazu, propagowanie zdrowego stylu życia, budowanie pozytywnego obrazu samego siebie, budowanie samooceny, zaspokojenie potrzeby bycia ważnym, ograniczenie przemocy i zachowań agresywnych.

2. „Klub gimnazjalisty” prowadzony w Gimnazjum nr 3.

Tematyka zajęć:

- odkrywanie świata psychicznego i kształtowanie indywidualnych, społecznie pożądanых, poglądów na otaczającą rzeczywistość,
 - podejmowanie ważnych dla grupy zagadnień,
 - nauka rozpoznawania emocji, poznawanie mechanizmów uzależnień, rozwiązywania konfliktów między ludźmi.
- 3. Zajęcia teatralno – profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z ul. Sikorskiego i os. Kozłówka prowadzone w Świetlicy Profilaktycznej Caritas Diecezji Warszawsko – Praskiej.

Tematyka zajęć: Profilaktyczne zajęcia teatralne z elementami dramy, nakierowane na: pomaganie dzieciom w odblokowaniu negatywnych emocji, doznawanych w rzeczywistości, w bezpiecznym otoczeniu i w bezpieczny dla nich sposób.

- 4. Warsztaty teatralne na terenie Gimnazjum nr 3.

Tematyka zajęć:

- nabywanie przez podopiecznych właściwych wzorców bycia w grupie rówieśniczej,
 - kształtowanie właściwych postaw prospołecznych modelowanych przez wychowawcę grupy,
 - nauczanie konstruktywnego rozwiązania problemów,
 - budowanie pozytywnego obrazu samego siebie oraz
 - rozwijanie własnych zainteresowań.
- 5. Zajęcia muzyczno-plastyczno-teatralne dla dzieci i młodzieży z terenu Legionowa prowadzone w Miejskim Ratuszu.
- Tematyka zajęć:** Projekt oparty na przygotowaniu i zrealizowaniu wystąpienia teatralnego, w trakcie którego następuje:
- rozwijanie u uczniów kluczowych kompetencji społecznych,
 - wzmocnienie tożsamości dziecka,
 - niwelowanie dysfunkcji będących przyczyną trudności w uczeniu się.
- Wprowadzono programy profilaktyczne w postaci małych form teatralnych i koncertów muzycznych, ukazujące zgubne środki sięgania po środki psychoaktywne:

- „Ocalić od zapomnienia” dla uczniów Zespołu Szkół w Legionowie, Zespołu Szkół nr 1, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 2, Zespołu Szkół nr 3, Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2, Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej w Legionowie oraz Powiatowego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jerzego Siwińskiego w Legionowie.
- „Dekalog jak dobry kompas” dla uczniów Zespołu Szkół w Legionowie, Zespołu Szkół nr 3 i Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Legionowie,
- „To Twoje życie, człowieku” dla uczniów Zespołu Szkół i Powiatowego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Legionowie,
- „Drzazgi” - dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Konopnickiej, Zespołu Szkół nr 1 i Zespołu Szkół nr 3 w Legionowie,
- „Dobre wybory” dla uczniów Zespołu Szkół nr 3 w Legionowie,
- „Egoiści” dla uczniów Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 i Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Legionowie.
- Zorganizowano konkurs profilaktyczny dla podopiecznych Świetlicy Profilaktycznej w Szkole Podstawowej nr 7 pt.: „Przyjaźń i szacunek nadzieją na lepsze życie”. Konkurs miał na celu kształcenie umiejętności pracy w zespole, nabywanie właściwych postaw prospołecznych oraz ugruntowanie tożsamości młodego człowieka bez substancji psychoaktywnych, skłonienie młodzieży do przemyśleń nad zagrożeniami jakie niesie za sobą sięganie po narkotyki, dopalacze czy podejmowanie zachowań ryzykownych.
- Zorganizowano legionowską edycję konkursu w ramach ogólnopolskiej kampanii „Odleć z nami, nie z narkotykami dla uczniów legionowskich szkół w wieku 14-18 lat. Celem konkursu było zachęcanie młodych ludzi do realizowania własnych pasji, poprzez pokazanie, że zainteresowania i hobby dają dużo więcej niż narkotyki.
- **Prowadzono profilaktyczne zajęcia pozalekcyjne** realizujące cele profilaktyki uniwersalnej, głównie w zakresie promocji zdrowego stylu życia (zajęcia sportowe) oraz rozwijania zainteresowań (koła przedmiotowe, zajęcia specjalistyczne). Zajęcia te odbywały się na terenie legionowskich szkół:

Okres realizacji	Liczba programów realizowanych we wszystkich szkołach	Liczba realizatorów	Liczba godzin w tygodniu	Ilość tygodni	Łączna liczba godzin realizacji we wszystkich szkołach	Liczba dzieci korzystających z zajęć
Luty-czerwiec (6.02-15.06.2012r.)	41	38	117	15	1.721h 10 szkół	955
Wrzesień-grudzień (10.09.-14.12.2012r.)	39	37	117	14	1.638 h 10 szkół	915
RAZEM:					3.359 h	1.870

- Zrealizowano projekt profilaktyczny „Otwarte boiska”.

Okres realizacji	Szkoła	Liczba realizatorów	Liczba godzin realizowanych w tygodniu	Liczba godzin w całym okresie realizacji	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach
Luty-czerwiec (02.04.2012r.-30.06.2012r.)	5	6	23	299	157
Wrzesień-październik (17.09.-27.10.2012r.)	6	6	27	162	119
RAZEM				461	276

W ramach akcji „Otwarte boiska” zrealizowano następujące cele:

- kształtowanie właściwych postaw prospołecznych,
- kształtowanie właściwych wzorców bycia w grupie rówieśniczej,
- kształtowanie pozytywnych postaw uczniów wobec aktywności fizycznej,
- kształtowanie umiejętności świadomego planowania i wykorzystania czasu wolnego,
- **Zrealizowano programy profilaktyczne podczas wyjazdów letnich i zimowych, w czasie których przekazywane były treści zabezpieczające dzieci przed sięganiem po substancje psychoaktywne:**

Programy profilaktyczne na wyjeździe - ferie 2012 r.

Lp	KRYTERIA	Podmiot 1	Podmiot 2	Podmiot 3	Podmiot 4	Podmiot 5
1	Nazwa podmiotu	Parafia Rzymskokatolicka św. Józefa Oblubieńca NMP.	Centrum Pomocy Pedagogiczno – Psychologicznej	Legionowskie Stowarzyszenie Koszykówki Basket	Caritas DW	Parafia MB Fatimskiej
2.	Nazwa Programu	„Niesienie radości i dobra”	Program profilaktyczny z elementami socjoterapii	„Masz wybór – praca na wartościach”	"Integracja – mój świat i moi przyjaciele"	"Nie czyn drugiemu co tobie nie mile"
3.	Liczba podopiecznych	10	30	40	12	50

	programu					
4.	Termin realizacji	16.01.2012r. – 26.01.2012r.	16.01.2012r. – 23.01.2012r.	21.01.2012r. – 28.01.2012r	20.01.2012r 23.01.2012r	22.01.2012r. – 28.01.2012r
5.	Miejsce realizacji	Bieszczady	Słowacja	Słowacja	Szczyrk	Tatry
6.	Wiek uczestników	od 9 do 16 lat	od 8 do 17 lat	od 7 do 17 lat	od 12 do 16 lat	od 9 do 14 lat
7.	Cele programu	-zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom, szczególnie zagrożonym patologiami i przejawiającym zaburzenia i defekty społeczne, -kształtowanie umiejętności współpracy w grupie, -rozwijanie umiejętności przełamania wstydu,	-dostarczanie okazji do przeżycia pozytywnych doświadczeń społecznych -nabycie wartościowych umiejętności, ważnych w kontaktach społecznych -stworzenie okazji do odreagowania napięć	-odkrycie, pogłębienie wartości w życiu człowieka -uświadomienie sobie wartości drugiego człowieka -ukazanie wartości i znaczenia słów w kontaktach międzyludzkich	-obalanie stereotypów na temat substancji uzależniających -nauka rozpoznawania niebezpiecznych sytuacji groźących zażywaniem środków psychoaktywnych i dopalaczy -nauka rozpoznawania i nazywania własnych uczuć	-kształtowanie szacunku dla drugiego człowieka akceptacja osób słabszych -budowanie tolerancji wobec inności wprowadzenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych
8.	Metody zastosowane przy prowadzeniu zajęć	-pogadanka -dyskusja -praca z literaturą -ćwiczenia, psychodrama -„burza mózgów” -praca w grupach	-zabawy w grupie, małych zespołach, -inscenizacje -rozmowy -zadania plastyczne -„burza mózgów” -„krąg uczuć”	-warsztaty, -dyskusja, -praca w grupach, -prezentacja słowna	-warsztaty, -dyskusja, -praca w grupach, -psychodrama, -rysunek, -plakat	-wykład -warsztaty w formie zabaw -scenki rodzajowe, -prezentacje multimedialne
9.	Czas programu 1 dnia dla 1 grupy	30 min. dziennie	2 h dziennie	2 spotkania po 2h	3 h dziennie	30 min. dziennie
10.	Rezultaty i efekty programu	-łatwiejsze podejmowanie decyzji w trudnych sytuacjach, zwracając uwagę na zło niosące przez substancje psychotropowe i odurzające -spoglądanie na używki świata dorosłych z większym dystansem	-podejmowanie przez uczestników właściwych wyborów w oparciu o ugruntowane przez program wartości.	-pogłębienie wartości ważnych dla odbiorcy, -uświadomienie własnego systemu wartości, -rozumienie wartości drugiego człowieka, -pozytywne myślenie o innych	-wyrobinienie trafnych osądów i poglądów na temat substancji uzależniających -podejmowanie przez uczestników właściwych wyborów przy propozycjach zażywania substancji psychoaktywnych	-budowanie wzajemnego zaufania -integracja grupy przez lepsze poznanie siebie nawzajem -umiejętność aktywnego słuchania, -tworzenie okazji do określenia własnych granic obszaru „Ja”

Programy profilaktyczne na wyjeździe – wakacje 2012 r.

Lp	KRYTERIA	Podmiot 1	Podmiot 2	Podmiot 3	Podmiot4	Podmiot 5	Podmiot 6
1.	Nazwa podmiotu	Parafia MB Fatimskiej	Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej	Centrum Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej	Legionowskie Towarzystwo Sportowe	ZHP Hufiec Legionowo	Fundacja Animacji Artystycznej „Szachraj”
2.	Termin realizacji	16.08.2012 22.08.2012r	15.07-26.07.2012r	01-12.07.2012r.	17.07-26.07.2012r	05.07.- 22.07.2012r	27.07.-9.08.2012r.
3.	Nazwa Programu	"Nie czyn drugiemu co tobie nie mile cz. 3"	Program profilaktyczny z elementami socjoterapii „Leba 2012”	Program profilaktyczny z elementami socjoterapii "Soczewka 2012"	Obóz sportowy	"Zawsze piękni, zdrowi i aktywni"	Program profilaktyczny
5.	Liczba podopiecznych programu	50	45	45	26	90	45
7.	Miejsce realizacji	Darlówek	Leba	Soczewka k. Plocka	Olecko	Nasiczne-Bieszczady	Łazy
9.	Wiek uczestników	Od 9 do 14 lat	Od 7 do 12 lat	Od 13 do 17 lat	12 lat	Od 7 do 19 lat	Od 6 do 12 lat
10.	Cele programu	-kształtowanie szacunku dla drugiego człowieka, -akceptacja osób słabszych,	-uwalnianie napięcia w ciele i psychice uczestników, -odnajdywanie radości w sobie,	-uwalnianie napięcia w ciele i psychice uczestników, -odnajdywanie radości w sobie,	-wzmocnienie tożsamości dziecka do grupy rówieśniczej, -profilaktyka uzależnień,	-zapoznanie uczestników z rodzajami uzależnień, ich rozpoznawaniem i skutkami,	-praca nad lepszą komunikacją, -wartości w życiu młodego człowieka, -nauka

		-budowanie tolerancji wobec inności, -wprowadzenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych.	czerpanie radości z kontaktu z innymi, z otwartości, -dostarczanie radości innym.	czerpanie radości z kontaktu z innymi, z otwartości, -dostarczanie radości innym.	-kształtowanie właściwych postaw, -nauka konstruktywnego rozwiązywania problemów.	-nauczenie uczestników asertywnego zachowania, -zachęcenie do spędzania czasu w sposób aktywny.	rozwiązywania trudnych sytuacji, -ćwiczenia asertywności.
11.	Metody zastosowane przy prowadzeniu zajęć	-wykłady, -warsztaty w formie zabaw, -scenki rodzajowe, -prezentacje multimedialne	- zabawy w grupie, małych zespołach, - inscenizacje - rozmowy - zadania plastyczne - „burza mózgów” - „krąg uczuć”	- zabawy w grupie, małych zespołach, - inscenizacje - rozmowy - zadania plastyczne - „burza mózgów” - „krąg uczuć”	-wykłady, -dyskusja -praca w parach, -odgrywanie scenek.	-dyskusja, -wizualizacja, -ankieta, -burza mózgów, -projekcja filmu, -dyskusja łańcuchowa, -gra fabularna.	-zabawy w grupie, -rozmowy, -wymiana spostrzeżeń, -burza mózgów, mini wykład.
12.	Czas programu 1 dnia dla 1 grupy	30 min. dziennie	2 godziny dziennie	2 godziny dziennie	1 godzina dziennie	10h zajęć w 3 blokach godzin	30 min. dziennie
13.	Rezultaty i efekty programu	-budowanie wzajemnego zaufania i otwartości, -umiejętność aktywnego słuchania, -tworzenie okazji do określenia własnych granic i obszaru „Ja”.	-zaspokojenie potrzeby osiągnięć, -zapewnienie możliwości pokonywania przeszkód, -zaspokojenie potrzeby ruchu i aktywnego działania, -stworzenie możliwości podwyższania własnej wartości.	-zaspokojenie potrzeby osiągnięć, -zapewnienie możliwości pokonywania przeszkód, -zaspokojenie potrzeby ruchu i aktywnego działania, -stworzenie możliwości podwyższania własnej wartości.	- wiedza jak odnaleźć się w sytuacji stresowej, - umiejętność odmawiania w sytuacji bezpośredniego kontaktu z alkoholem i substancjami szkodliwymi.	-znajomość konsekwencji uzależnień, -znajomość mechanizmu uzależnienia, -umiejętność dokonywania dobrych wyborów, -umiejętność asertywnego odmawiania.	- lepsze komunikowanie swoich potrzeb, – umiejętność przezwycięzania barier komunikacyjnych - zrozumienie i poznanie wartości, - poznanie sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach, - poznanie technik odmawiania.

- Zorganizowano wypoczynek letni w formie kolonii profilaktycznych LATO 2012 dla młodzieży z programem rekreacyjnym, zajęciami profilaktycznymi i terapeutycznymi w formie konsultacji indywidualnych oraz warsztatami uczącymi radzenia sobie w sytuacjach stresowych, zajęcia te prowadzone były przez certyfikowanego specjalistę. Z tej formy wypoczynku skorzystało 50. dzieci z grupy wysokiego ryzyka tj. wywodzących się z rodzin niewydolnych wychowawczo, dys socjalnych, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.
- Wprowadzono wywiadówki profilaktyczne dla małych grup rodziców poruszające zagadnienia: komunikacji, aktywnego słuchania, sposobów radzenia sobie z własnym gniewem i złością, konstruktywnej krytyki, których celem jest poprawa relacji w rodzinie oraz pomoc w przeżywaniu trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

1.2. W ramach profilaktyki selektywnej podejmowano następujące działania:

- Funkcjonował Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Narkotycznym w Centrum Profilaktyki, w którym specjalista udzielał porad psychologicznych oraz dokonał diagnozy problemu uzależnienia od narkotyków mieszkańców miasta Legionowo w 2012 roku (Rozdział IV).

- Na terenie Legionowa, funkcjonowały świetlice profilaktyczne i socjoterapeutyczne zapewniające opiekę i pomoc psychologiczną i socjoterapeutyczną dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo. Głównym celem jest stworzenie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do prawidłowego rozwoju psychospołecznego poprzez odpowiedni dobór działań terapeutycznych i wychowawczych, oraz niwelowanie czynników ryzyka sięgania po substancje psychoaktywne.

Podmiot realizujący	Świetlica Socjoterapeutyczna Caritas Diecezji Warszawsko-Praskiej, ul. Sikorskiego 11	Świetlica Terapeutyczna Zgromadzenia Sióstr Urszulanek Niepokalanej Maryi Panny z Gandino, ul. J. Schabowskiego 4	Świetlica Profilaktyczna w Szkole Podstawowej nr 2, ul. Jagiellońska 67	Świetlica Profilaktyczna w Szkole Podstawowej nr 7, ul. Królowej Jadwigi 7
Termin realizacji	02.01.2012r.-30.12.2012r.	01.02.2012r. - 30.12.2012r.	09.01.2012r.-14.12.2012	06.02.2012r.-14.12.2012r.
Liczba godzin dziennie	5	4	4	3-4
Liczba uczestników	25	25	20	20
Tematyka zajęć	a) Trening kompetencji społecznych, b) zabawy terapeutyczne prowadzone przez psychologa, c) trening umiejętności miękkich, d) zajęcia rozwijające zainteresowania i zdolności, e) zajęcia językowe, poprawiające komunikację społeczną, gry i zabawy integracyjne, f) zajęcia sportowe	a)edukacja: odrabianie lekcji, wyrównywanie zaległości w nauce, reedukacja, b)działania wychowawcze: - nabywanie umiejętności rozwiązywania konfliktów w grupie - nauka pełnienia określonych ról w rodzinie i społeczności c)działania psychoedukacyjne, d)zajęcia terapeutyczne e) zajęcia rozwijające twórczo: plastyczne, muzyczne, teatralne	a) warsztaty: - integracyjne, -promujące zdrowy styl życia, -minimalizujące zachowania agresywne, - rozpoznawania wartości i emocji, - technik relaksacyjnych, - komunikacja interpersonalna	a)zajęcia wzmacniające pozytywne zachowania a społeczne: - kształtowanie umiejętności komunikacji, - radzenie sobie w sytuacjach trudnych (stres, przemoc, konflikt) - kształtowanie umiejętności współpracy i samopomocy w grupie, c)zajęcia plastyczne, d)gry i zabawy świetlicowe e)Pomoc w nauce i nadrabianiu zaległości szkolnych
Formy zajęć	a) spotkania z psychologiem, b) zajęcia warsztatowe, c) zajęcia z pedagogiem, d) zajęcia sportowe, e) zajęcia muzyczno-taneczne, - zajęcia teatralne.	a)zajęcia wyrównawcze i reedukacyjne, b)warsztaty c)zajęcia plastyczne, muzyczne, teatralne, d)zajęcia psychoedukacyjne e)zajęcia socjoterapeutyczne, f)terapia indywidualna g) psychodrama h) filmy edukacyjne	a) warsztaty: b)rozmowy indywidualne i wspierające c) zajęcia sportowe d) zajęcia plastyczne, e)gry i zabawy edukacyjne	a)praca w małych grupach, b)praca indywidualna nad zadanym problemem, c)odgrywanie scenek, zabawy ruchowe i relaksacyjne, d)''burza mózgów'' e)''rundki'' f)gry i zabawy edukacyjne

Ponadto, w ramach działań edukacyjnych:

- Wyposażono legionowskie punkty konsultacyjne w specjalistyczną literaturę.
- Udostępniono uczniom i ich rodzicom materiały informacyjne przestrzegające przed substancjami psychoaktywnymi.
- Zakupiono filmy edukacyjne na temat przeciwdziałania zagrożeniom narkotycznym, które przekazano do legionowskich szkół.

2. Leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

Zgodnie z art. 26 ust 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, leczenie osób uzależnionych prowadzą zakłady opieki zdrowotnej lub lekarze wykonujący praktykę lekarską, w tym w ramach grupowej praktyki lekarskiej, nie należy więc to do zadań własnych Gminy. Zadaniem własnym Gminy Legionowo jest natomiast zwiększanie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych lub z grup podwyższonego ryzyka, zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Realizacja zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej realizowana jest przez funkcjonowanie Samorządowych Punktów Konsultacyjnych, w tym Punktu dla Osób z Problemem Narkotycznym.

W 2012 roku, na terenie Gminy Legionowo, w ramach Centrum Profilaktyki funkcjonowały Samorządowe Punkty Konsultacyjne o charakterze interdyscyplinarnym:

- 1) Punkt Konsultacyjny Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**
- 2) Punkt Konsultacyjny Przemoc w Rodzinie**
- 3) Punkt Konsultacyjny dla Osób z Problemem Narkotycznym**
- 4) Samorządowa Poradnia Psychologiczna - Psychoterapia**
- 5) Grupa psychoedukacyjna dla osób wymagających wsparcia – psychodrama**
- 6) Porady prawne**

W ramach udzielania rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, na terenie Legionowa oferowano bezpłatnie:

- **Porady psychospołeczne**

W mieście funkcjonowały 2 bezpłatne punkty udzielania pomocy psychospołecznej:

- w okresie 01.02.2012r. do dnia 18.07.2012r. funkcjonował punkt doradztwa psychologicznego przy ul. Sikorskiego 11, zorganizowany przez Caritas Diecezji Warszawsko – Praskiej,
- w okresie 01.02.2012r. do dnia 19.12.2012r. funkcjonował punkt doradztwa psychologicznego przy ul. Piłsudskiego 3, zorganizowany przez Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym „Nadzieja”.

Przedmiotem udzielanych porad było wsparcie terapeutyczne klientów, a szczególnie rodzin, w zakresie przezwycięzania trudności w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-

wychowawczej i innych dysfunkcji społecznych.

- **Porady prawne**

W mieście funkcjonowały 3 bezpłatne punkty udzielania porad prawnych:

- w okresie 01.02.2012r. do dnia 31.05.2012r. funkcjonował punkt udzielania porad prawnych przy ul. Orląt Lwowskich 8, zorganizowany przez Legionowskie Stowarzyszenie „Amicus”,
- w okresie 01.02.2012r. do dnia 30.11.2012r. funkcjonował punkt udzielania porad prawnych przy ul. Piłsudskiego 3, zorganizowany przez parafię wojskowo-cywilną pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Legionowie.
- w okresie 28.01.2012 r. do dnia 15.12.2012 r. funkcjonował punkt udzielania porad prawnych przy ul. Al. 3 Maja 24, zorganizowany przez Fundację „Pasja Życia”.

Przedmiotem porad prawnych było prawo rodzinne, tj. w szczególności zagadnienia związane z: problematyką alkoholizmu, narkomanii, przemocy domowej, zaburzeń psychicznych i innych trudności doświadczanych przez rodzinę w wykonywaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

3. Ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych

- 1) Wspomaganie działań osób fizycznych, organizacji pozarządowych i instytucji, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.
- 2) Wspieranie podmiotów realizujących programy profilaktyczne oraz terapeutyczne na rzecz mieszkańców miasta zagrożonych zjawiskiem narkomanii.
- 3) Pomoc osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób.

Zadanie to realizowane było przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie.

III. Badania i monitoring prowadzonych działań

Ewaluacja prowadzonych działań dokonywana była na podstawie badań ankietowych wśród uczestników zadania lub na podstawie sprawozdań realizatorów.

warsztaty i programy pracy środowiskowej

- Warsztaty z profilaktyki uzależnień „Ku samoświadomości i samodzielności” dla uczniów Powiatowego Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Legionowie i Zespołu Szkół w Legionowie. Celem warsztatów było uczenie radzenia sobie ze stresem, nauka asertywności i odmawiania, ukazanie konsekwencji używania środków psychoaktywnych, profilaktyka HIV/AIDS.

Z przeprowadzonych badań ankietowych wynika, że wśród 71 ankietowanych: 63 (88%) uważa, że zajęcia były ciekawe, 46 (65%) zadeklarowało, że wiedzę i umiejętności zdobyte w trakcie zajęć uważa za przydatne, a 33 osoby (46%) stwierdziło, iż w czasie zajęć dowiedziało się czegoś nowego.

- Warsztaty profilaktyczne „Od muzyki plemiennej do Hip-Hopu” dla uczniów Salezjańskiego Liceum Ogólnokształcącego i Gimnazjum im. św. Jana Bosko w Legionowie. Celem warsztatów było przeciwdziałanie uzależnieniom, poszerzanie świadomości o zagrożeniach i szkodliwym działaniu narkotyków poprzez świadectwo prowadzących zajęcia i budowanie poczucia własnej wartości w oparciu o doświadczenie własnego rozwoju. Zajęcia cieszyły się powodzeniem, uczestnicy ocenili je jako wspierające i atrakcyjne.
- Programy pracy środowiskowej:

1. Otwarta grupa dla dzieci w ramach Samorządowego Programu Przyjaciół Dzieci i Młodzieży w Zespole Szkół nr 3:

a) sportowe zajęcia ogólnorozwojowe

Osiągnięto cele: rozwojowe (np.: zaspokojenie potrzeby przynależności do grupy rówieśniczej); edukacyjne (np.: informacje nt. szkodliwości substancji psychoaktywnych); terapeutyczne (np.: budowanie pozytywnego obrazu samego siebie i ograniczanie przemocy i agresywnych zachowań). W zajęciach sportowych ogólnorozwojowych wzięło udział ok. 15 osób.

b) grupa socjoterapeutyczna

Osiągnięto cele: poprawa komunikacji wewnątrz grupy rówieśniczej; poprawa komunikacji z rodzicami i nauczycielami; kształtowanie asertywności i społecznie akceptowalnych sposobów wyrażania swoich emocji, nauka zachowań integrujących ze społeczeństwem. W grupie uczestniczyło ok. 12 osób.

2. „Klub Gimnazjalisty” prowadzony w Gimnazjum nr 3.

Osiągnięte cele:

- wzmocnienie osobowości poprzez realizację celów rozwojowych, edukacyjnych i terapeutycznych,
- nabycie umiejętności interpersonalnych,
- rozwinięcie indywidualnych uzdolnień uczniów.

3. Zajęcia teatralno – profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z ul. Sikorskiego i os. Kozłówka prowadzone w Świetlicy Profilaktycznej Caritas Diecezji Warszawsko – Praskiej.

Osiągnięte cele:

- uczestniczy zajęć nauczyli się współpracy,
- nastąpił wzrost umiejętności interpersonalnych wśród uczestników,
- rozwijano pasję i zainteresowania uczestników.

4. Warsztaty teatralne na terenie Gimnazjum nr 3.

Z przeprowadzonych badań ankietowych wynika, że 100% uczestników uznało, że zajęcia spełniły ich oczekiwania i pozytywnie ocenia ich przebieg; 91% stwierdziło, że zajęcia pozytywnie wpłynęły na ich zachowanie (większa odpowiedzialność za podejmowane decyzje, łatwiejsze nawiązywanie kontaktów i lepsze radzenie sobie z emocjami); 75% młodzieży stwierdziło, że wzbogaciło swoją wiedzę i lepiej pracuje w grupie.

programy w ramach profilaktycznych zajęć pozalekcyjnych:

Ewaluacji dokonano na podstawie analizy ankiet do programów profilaktycznych - przebadano 409 uczniów. W ocenie prawie 100% uczniów zajęcia dodatkowe są potrzebne (98,54%), dla 405 (99,03%) ankietowanych spełniły one ich oczekiwania, a panująca na zajęciach atmosfera była dobra, sprzyjała otwartej komunikacji i współpracy. Uczestnictwo w tego typu zajęciach w przyszłości zadeklarowało 96% ankietowanych.

407 osób czyli 99,51% ankietowanych uczniów przyznało, że uczęszczając na zajęcia odniosło następujące korzyści: ma lepsze kontakty z rówieśnikami i z otoczeniem, miało okazję rozwijać swoje zainteresowania a także czuje się bardziej odpowiedzialny za podejmowane decyzje lepiej radzę sobie ze swoimi emocjami i ma większą świadomość zagrożeń wynikających z palenia papierosów i brania narkotyków.

programy w ramach profilaktycznej akcji „Otwarte boiska”

Ewaluacji dokonano na podstawie analizy ankiet do programów profilaktycznych w ramach akcji „Otwarte boiska” - przebadano 59 uczniów.

Badani uznali, że prowadzone działania były potrzebne, spełniły ich oczekiwania i uczniowie zadeklarowali dalszą chęć uczęszczania na zajęcia - z tymi stwierdzeniami zgodziło się 100% respondentów. Także wszyscy odpowiedzieli, że odnieśli korzyści w udziału w zajęciach: nastąpiła u nich poprawa sprawności fizycznej, dostali możliwość rozwijania swoich zainteresowań a w sferze zachowań łatwiej nawiązują kontakty z rówieśnikami, lepiej radzą sobie z emocjami i czują się bardziej odpowiedzialni za podejmowane decyzje.

programy profilaktyczne odbywające się w na terenie legionowskich szkół

- Program „Potencjał – Rozwój – Odpowiedzialność” i program „Ja – Ty – My” działające w ramach Świetlicy Profilaktycznej w Szkole Podstawowej nr 7 w Legionowie.
Osiągnięte cele programu:
nabycie odpowiednich nawyków oraz umiejętności konstruktywnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych, umiejętności współdziałania w grupie, kontroli złości i umiejętności interpersonalnych.
- Programy profilaktyczne w postaci małych form teatralnych i koncertów muzycznych, ukazujące zgubne środki sięgania po środki psychoaktywne:
 - ”Ocalić od zapomnienia”
W programie uczestniczyło ok. 1250 osób.
Osiągnięte cele: wzmocnienie poczucia własnej wartości, podniesienie samooceny, pokazanie sposobów radzenia sobie z negatywnymi emocjami ukazanie skutków uzależnienia dla zdrowia psychicznego i fizycznego.
 - „Dekalog jak dobry kompas”
W programie uczestniczyło ok. 590 osób.
Osiągnięte cele: młodzież dowiedziała się o skutkach zażywania narkotyków i innych używek, nastąpiło wzmocnienie poczucia wartości uczestników, ukazano właściwe metody kształtowania stosunków międzyludzkich.

- „To Twoje życie, człowieku”
W programie uczestniczyło ok. 235 osób.
Osiągnięte cele: ukierunkowanie uczniów na świat wartości, życie bez nałogów, pokazywanie sensu życia, skłanianie do refleksji i poszukiwań celu istnienia bez substancji psychoaktywnych.
- „Drzazgi”
W programie uczestniczyło ok. 235 osób.
Osiągnięte cele: uświadomienie młodzieży o procesie powstawania uzależnienia, czynnikach ryzykownych i szkodliwości działania środków psychoaktywnych
- „Dobre wybory”
W programie uczestniczyło ok. 150 osób.
Osiągnięte cele: uświadomienie młodzieży o negatywnych skutkach i konsekwencjach uzależnienia od narkotyków, alkoholu i innych używek., zmotywowanie do podejmowania odpowiedzialnych i dobrych wyborów, zachęcenie młodzieży do prowadzenia zdrowego stylu życia.
- „Egoiści”
W programie uczestniczyło ok. 200 osób.
Osiągnięte cele: ukształtowanie właściwych postaw prospołecznych, budowanie wiary we własną godność, umiejętność asertywnego mówienia „nie”, określanie własnego systemu wartości, kształtowanie zdrowego stylu życia.

programy profilaktyczne realizowane na wyjazdach

Przeprowadzono ewaluację w sumie dziesięciu z jedenastu wyjazdów z programem profilaktycznym. Pięciu wyjazdów w trakcie ferii zimowych i pięciu w trakcie wakacji. Łącznie przebadano 367 uczniów. 367 z ankietowanych (99,7%) stwierdziło, że wyjazd był udany i spełnił ich oczekiwania, 357 osób (96%) zadeklarowało chęć uczestnictwa w takim wyjeździe w przyszłości. W pytaniu otwartym ankiety: „Co zmieniło się w Twoim sposobie postępowania, dzięki uczestnictwu w programie?” uczestnicy najczęściej wymieniali: poznanie, pogłębienie wartości ważnych dla siebie; uświadomienie własnego systemu wartości; rozumienie wartości drugiego człowieka; budowanie wzajemnego zaufania i otwartości; nabycie umiejętności aktywnego słuchania; łatwiejsze podejmowania decyzji w trudnych sytuacjach zwracając uwagę na zagrożenia niesione przez substancje psychotropowe i odurzające; większy dystans do używek świata dorosłych.

IV. Diagnoza problemu uzależnienia od narkotyków w Legionowie w 2012

Z uzyskanych od Komendy Powiatowej Policji w Legionowie informacji wynika, że na terenie Gminy Legionowo w całym 2012 roku popełniono 161 przestępstw powiązanych z narkotykami (z art. 58, 59 i 62 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, Dz.U. z 2012 r. poz 124 z późn. zm. - tj. z tytułu posiadania, udzielania lub rozprowadzania narkotyków), z czego 1 przestępstwo popełnił nieletni. Nie odnotowano natomiast interwencji związanych z dopalaczami. Statystycznie więc w Gminie Legionowo w 2012 roku wskaźnik ww. przestępstw wyniósł ok. 3/1000 mieszkańców.

Jako że Gmina Legionowo nie posiada ku temu odpowiednich instrumentów ani kompetencji, nie może bezpośrednio wpływać na liczbę przestępstw związanych z narkotykami (zwłaszcza w aspekcie sprzedaży i rozprowadzania substancji psychoaktywnych, rozumianych tu szeroko jako strona podażowa rynku substancji psychoaktywnych). Może natomiast, poprzez działania profilaktyczne i wspierające -przez pomoc osobom i rodzinom osób uzależnionych - pośrednio oddziaływać na „popyt” na substancje psychoaktywne. Aby jednak skutecznie przeciwdziałać sięganiu przez młodzież po narkotyki, trzeba poznać i oddziaływać na przyczyny i źródła tych problemów. Temu właśnie służy, przeprowadzana co roku, diagnoza problemu uzależnienia od narkotyków.

W 2012 roku, diagnoza problemu uzależnienia w Legionowie prowadzona była w oparciu o badania osób zgłaszających się w okresie od 7 stycznia do 21 grudnia 2012r do Punktu Konsultacyjnego dla Osób z Problemem Narkotycznym w Legionowie. Punkt konsultacyjny działał w soboty w godzinach 10.00-13.00. Na konsultacje zgłaszały się osoby z terenu Miasta Legionowo kierowane przede wszystkim przez kuratorów Sądu Rejonowego w Legionowie, pedagogów szkolnych oraz konsultantów innych punktów pomocowych, działających pod auspicjami Urzędu Miasta Legionowo. Ponadto mieszkańcy miasta korzystali z mediacji rodzinnych które w tym punkcie były prowadzone. Ogółem udzielono 103 porad indywidualnych i rodzinnych, dokonywano psychologicznej diagnozy problemu. Interwencjami lub poradnictwem objętych zostało 48 osób używających lub uzależnionych od środków psychoaktywnych, 26 bliskich krewnych/rodzice, dziadkowie/, 5 partnerów, 10 osób korzystało z działalności Punktu wielokrotnie.. Mediacje rodzinne prowadzone były z siedmioma rodzinami, które spotykały się z mediatorem kilkakrotnie.

1. Badanie przyczyn sięgania po substancje psychoaktywne

Najczęstszym powodem inicjacji narkotykowej jest lęk przed odrzuceniem w grupie, potrzeba przynależności i akceptacji, próba dowartościowania się poprzez pozorną dorosłość /dotyczy to też alkoholu czy papierosów – papierosy i alkohol są pierwszymi środkami, po które sięga młodzież i, jak twierdzą, nabycie ich nie stanowi dla nich najczęściej żadnego problemu/. Narkotyki pozwalają w pierwszej chwili zniwelować lęk, dają poczucie siły, pozwalają zapomnieć na moment o problemach, których młody człowiek nie umie konstruktywnie rozwiązać. Stanowią też sposób spędzania wolnego czasu i nawiązywania relacji społecznych. Najczęstszymi powodami sięgania po substancje psychoaktywne wśród klientów punktu były problemy emocjonalne i osobowościowe, ucieczka od problemów zewnętrznych i wewnętrznych, konflikty w rodzinie, niski poziom zainteresowań, brak przyzwyczajenia do systematycznej pracy, kierowanie się w życiu zasadą przyjemności, a nie poczuciem realizmu, obniżony poziom dojrzałości społecznej, labilność emocjonalna. Przytoczone przyczyny sięgania po substancje psychoaktywne ustalone na podstawie doświadczeń klientów punktu wskazują że zjawisko ma charakter wieloczynnikowy.

2. Badanie sposobów nastawienia członków rodzin z problemem używania substancji psychoaktywnych do podejmowania konstruktywnych sposobów radzenia sobie z patologiczną sytuacją rodzinną oraz budowanie relacji rodzinnych, poprzez uczestnictwo w mediacjach rodzinnych

Rodziny osób z problemem narkotykowym z terenu Legionowa, szukające pomocy, w Punkcie Konsultacyjnym, charakteryzują się podobnie jak w ubiegłych latach, dużą nieporadnością w relacjach wewnątrz rodzinnych – związki partnerskie między rodzicami, bądź już faktycznie nie istnieją / rozwód, separacja /, bądź w rodzinie istnieje uzależnienie / głównie ojca/ od alkoholu, u części zgłaszających się ojciec jest wycofany z decyzji dotyczących spraw rodzinnych, cedujący reprezentowanie na matkę spraw rodzinnych. W rodzinach tych występuje także często przemoc – tak fizyczna, jak i psychiczna – oraz nieporadność w szukaniu pomocy w radzeniu sobie z przemocą lub uznawanie przemocy za normę. Zwraca uwagę także fakt coraz większej bezradności rodziców wobec demoralizacji dzieci. Rodzice nie są nauczeni właściwych kompetencji rodzicielskich, stosują głównie kary, nagany, wykazując przy tym postawy nadopiekuńczości wobec dziecka. Dużo rodzin wykazuje bierność w działaniu, oczekuje, że problem uzależnienia rozwiązany zostanie na poziomie instytucjonalnym. Rodziny niechętnie zapoznają się z konstruktywnymi sposobami postępowania wobec osób uzależnionych, z powodu niskiego

poziomu asertywności niektórzy członkowie rodzin twierdzą, że zastosowanie konstruktywnych metod jest dla nich niewykonalne. Podczas diagnozy specjalista koncertował się również na motywowaniu członków rodzin do zmiany sposobu myślenia wobec uzależnionego członka rodziny, która polegała na wymaganiu konsekwencji zachowań zamiast wyręczaniu, które było często praktykowane przez rodzinę. Próbowano budować prawidłowe relacje rodzinne poprzez prowadzenie mediacji, podczas których strony mogły zauważać wspólne interesy które motywowały klientów do zmiany oraz pracy nad relacjami wewnątrzrodzinnymi. Podczas sesji mediacyjnych specjalista kierował się zasadami: **dobrowolności** zgodnie z którą strony dobrowolnie zdecydowały się na mediację, **poufności** która zobowiązuje mediatora do nieujawniania informacji o których dowiedział się prowadząc mediację, **szacunku** która oznacza, że strony odnoszą się do siebie z szacunkiem, **bezstronności** w świetle której mediator nie opowiada się za racjami żadnej ze stron oraz **neutralności**, która oznacza, że mediatorowi nie zależy na konkretnym kształcie porozumienia jakie zapadnie pomiędzy stronami. Mediacje prowadzone były wśród rodzin w których występowały konflikty rodzinne.

3. Badania motywacji klientów do życia bez substancji psychoaktywnych

Motywacja do życia w trzeźwości w dużej mierze zależy od bilansu zysków i strat, płynących z przyjmowania narkotyków. Specjalista badając motywację, kierował się zasadami dialogu motywującego tj. wyrażał empatię, rozwijał rozbieżności, wykorzystywał opór i wspierał samoskuteczność klienta. Z klientami prowadzono analizę korzyści i kosztów dotychczasowego destrukcyjnego zachowania oraz analizę korzyści i kosztów z zachowania po dokonania zmiany. Osoby krótko biorące, przeżywające jeszcze okres fascynacji, zgłaszają się pod presją innych osób i stosują bardzo silne mechanizmy obronne. Często początkowa motywacja jest zewnętrzna – głównie problemy prawne – należy ten moment wykorzystać do dalszej pracy nad uzyskaniem wglądu i przeformułowaniem motywacji na wewnętrzną. Osoby już leczone uprzednio zgłaszają się w sytuacjach kryzysowych, w lęku przed nawrotem chcąc świadomie zapobiegać nawrotom poprzez systematyczną postrehabilitację. Zgłaszają się również osoby, które doświadczyły nawrotu, praca z nimi w świetle metody dialogu motywującego polega nie na uwypuklaniu tego co doprowadziło do nawrotu, ale na wzmocnieniu klienta czyli podkreśleniu co było dobre w czasie kiedy zachowywał abstynencje.

Motywacją do zaprzestania brania substancji psychoaktywnych była również niemożność kontrolowania swojego zachowania. Pod wpływem substancji psychoaktywnych narastała nadpobudliwość, uczucie złości i gniewu do całego świata, a w szczególności do członków swojej

rodziny. Klientom uświadamiano, że stosowanie przemocy jest przestępstwem zagrożonym karą pozbawienia wolności w związku z tym strach przed konsekwencjami i poczucie większych strat w przypadku brania substancji przeważał nad „stratami” nie brania (brak poczucia szczęścia, brak poczucia euforii, istniejący podwyższony poziom lęku).

W oparciu o indywidualną diagnozę problemu klienci kierowani byli do :

- Poradni specjalistycznych na terenie Warszawy, Nowego Dworu – pomoc psychiatryczna, systematyczna terapia indywidualna i grupowa, systemowa terapia rodzinna, skierowania do placówek stacjonarnych, konsultacje w punktach metadonowych.
- Dla zainteresowanych leczeniem stacjonarnym przedstawiona została oferta Ośrodka MONAR w Wyszku oraz Ośrodka dla Młodzieży PTZN w Wólce Przybojewskiej.
- Rodzice motywowani byli do podjęcia terapii dla współuzależnionych.
- Punktu Przemocy w Legionowie w przypadkach gdy występowały problemy związane z występowaniem przemocy fizycznej lub psychicznej.
- W sytuacjach gdy osoby zgłaszające się były uzależnione od alkoholu z komponentą narkotykową kierowani byli do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- W przypadku trudnych stanów emocjonalnych, klienci kierowani byli na psychoterapię do Samorządowej Poradni Psychologicznej oraz otrzymywali ofertę uczestnictwa w grupie psychoedukacyjnej dla osób potrzebujących wsparcia.
- Klienci w uzasadnionych przypadkach otrzymywali informację, że istnieje możliwość skorzystania z bezpłatnych porad prawnych.
- Część osób objęta została systematyczną pomocą terapeutyczną w ramach Punktu.

Z uwagi na fakt, że klienci Punktu dla Osób z Problemem Narkotycznym doznawali problemów dotyczących przemocy i alkoholizmu, w Punkcie prowadzone były porady w sposób interdyscyplinarny, czyli odnoszące się do niwelowania lub zmniejszania problemów wynikających z doświadczanej przemocy lub zaburzeń porządku wynikających z nadużywania alkoholu przez członka rodziny co powodowało destruktcyjne rozwiązywanie własnych problemów klienta poprzez nadużywanie leków tłumiących lęki i pobudzających do aktywności.